

Prima ZOOM – příroda v lednu 2016

Výběrové tipy na měsíc leden ve vysílání Prima ZOOM – příroda ještě více zblízka!

Tematické premiérové bloky: „Volání divočiny“ vždy v pondělí od 18.00 do 20.00; „Fascinující příroda“ vždy ve středu od 20.00 do 22.00; „Úžasně oceány“ vždy v pátek od 20.00 do 22.00 a „Úchvatná říše zvířat“ vždy v sobotu od 20.00 do 22.00 hod.

1. 1. 20.00 – V říši obřích hlavonožců

Chobotnice a kalamáry jsou vším možným, jen ne přítulnými mazlíčky. Nemají nohy ani ploutve. Místo toho disponují hadům podobnými končetinami pokrytými přísavkami. Mívají jich šest nebo osm. Nebezpečná chapadla jim vyrůstají přímo z hlavy. Jakoby to nebylo dost, hlavonožci mají bizarní vzhled měkkého pytle bez kostí. Když se ocitnou v ohrožení, vypouští páchnoucí inkoustovou kapalinu. Jejich původ sahá až do dob, kdy lidé ještě nebyli. Zažili pravěkou éru před tím, než se v oceánech objevily ryby. Těžko se tedy divit tomu, že nám přidají tak zvláštní a záhadní. Tvůrci dokumentárního filmu V říši obřích hlavonožců vyrazili k ostrovu Socorro v Kalifornském zálivu, aby se tam pokusili vypátrat legendární obří Humboldtovu chobotnici a natočili její noční hon za kořistí. Přitom se setkali s rejnoky, žraloky spanilými, lachtany i delfíny. A před očekávaným rande s obří chobotnicí se jim dokonce podařilo natočit rafinované techniky lovu mečouna nebo islandského sokola.

2. 1. 21.00 – Žena vychovaná opicemi

Marina Chapman tvrdí, že ji vychovala smečka opic, když se jako dítě ztratila v kolumbijské džungli. Je to jenom její falešná vzpomínka nebo by to mohla být pravda? Po padesáti letech od chvíle, kdy Marina poprvé vyšla s tímto fantastickým tvrzením na veřejnost, se vědci rozhodli její slova prověřit. Film Žena vychovaná opicemi představuje neuvěřitelný pravdivý příběh o únosu malé dívky, o tom, jak dokázala pět let přežít sama v hluboké džungli, a opicích, které jí zachránily život. Marina nezná své pravé jméno. Přesto se po padesáti letech společně se svou dcerou vrací do Kolumbie, aby zjistila, odkud pochází. Jaká je její skutečná rodina? Proč ji unesli? Dokázala by pětiletá holčička opravdu přežít sama jenom ve společnosti opic? Nebo je to celé jenom výplod její divoké fantazie?

4. 1. 18.00 – Lví archa – 1. část

Tým odhodlaných ochránců zvířat se zavázal osvobodit týrané lvy z řetězů v ilegálních bolivijských cirkusech. Mnoha cenami ověřený dokumentární film Lví archa zachycuje jejich chvályhodnou snahu a odvážné činy. Protože majitelé cirkusů nadále pohrdají zákonem, zůstalo na ochráncích zvířat, aby je našli – i když to znamená vydat se hluboko do nevábné džungle. Lví archa kráčí v jejich stopách a nevynechá jediný zvrat tohoto žalostného dobrodružství. A že jich je více než zákutí legendární řeky Amazonky! Podívejte se na jedinečný napínavý příběh o pomoci zvířatům všem útrapám navzdory.

4. 1. 19.00 a 19.30 – Velká záchrana tučňáků (1. a 2. díl)

Kolik toho opravdu víte o tučňácích? Jsou to malí černobílí ptáci, žijí v moři, jedí ryby a v každém animáku jsou perfektními gangstery. To je vcelku kompletní souhrn znalostí většiny z nás. Dokonce i ti, co viděli tučňáky na vlastní oči, nemusí mít ani tušení, co se ukrývá v pozadí zdánlivě komických životů těchto malých kolébavých kamarádů. Pravdou je, že posledních 100 let jsme se k tučňákům málokdy chovali pěkně. Populace tučňáka brýlového v Jižní Africe se snížila ze čtyř miliónů jedinců na pouhých 24 tisíc párů. Odhaduje se, že tímto tempem tučňák brýlový do 16 let úplně vyhyne. Organizace na ochranu pobřežního ptactva SANCCOB se tomu naštěstí snaží zabránit. Byla založena v roce 1968, funguje díky dobrovolným příspěvkům a za dobu své existence ošetřila už 90 tisíc zraněných a ohrožených ptáků. Jenže potřebuje pomoc.

6. 1. 21.00 – Medvědi brýlatí: Stíny lesa

Ještě před několika lety se předpokládalo, že medvěd brýlatý žijící v Jižní Americe je plachým býložravcem z amazonského pralesa. Jenže místní farmáři začali tvrdit, že medvědi brýlatí útočí na jejich dobytčí stáda, loví a žerou krávy. Názory ohledně pravdivosti těchto tvrzení se různí. Někteří jsou stále přesvědčení, že až na nějaký ten hmyz jsou medvědi brýlatí jednoznačně vegetariány. Tvůrci dokumentárního filmu Medvědi brýlatí: Stíny lesa se vypravili na cestu přes celé Andy, aby odhalili, jaká je skutečnost. Do hledání rozhodujících důkazů zahrnuli rozhovory s místními farmáři, vzácné záběry medvědů i jejich přirozeného prostředí.

8. 1. 20.00 – Velryby na lovu

V teplém Pacifiku u pobřeží Maui velrybí matka porodila potomka. Nyní nastala chvíle, kdy musí s mláďetem vyrazit na pět a půl tisíc kilometrů dlouhou cestu ke studeným vodám Aljašky. Přestože už přišla o třicet procent vlastní váhy, musí mláďě neustále krmit. Až se dostanou na jih Aljašky, matka bude s ostatními velrybami lovit sledě. Na sledě sem připlouvají také orky, jenže ty mají zálsk i na velrybí mláďata. Zpěv shromážděných velryb přehluší jedině kdákání všudypřítomných racků. Na nedalekých útesech jich tady hnízdí celé tisíce. Na lovu se snaží přizivit také všemi mastmi mazanými lachtani. Velrybám se to moc nezamlouvá. Zvláštní hra na kočku a myš právě začíná.

9. 1. 20.00 – Motýlí putování

Vědci a milovníci motýlů monarchů stěhovavých se každoročně přidávají k jejich migraci. Mezi těmi, kdo sleduje motýly během jejich velkého putování, jsou i biologové z univerzity v Oldenburgu. Právě jim se podařil fantastický objev: monarcha stěhovavý zřejmě využívá slunce jako kompas. Díky tomu se rok co rok dostává tou samou trasou přes území USA. Motýli mají namířeno do Mexika a denně urazí 70 kilometrů. Někdy dokonce zvládají mnohem více – za příznivých podmínek to může být až 330 kilometrů. Cestou získávají potravu z uvadajících podzimních rostlin, kterým na oplátku opylováním dodávají novou potřebnou energii. Také proto se monarcha stěhovavý stal nejoblíbenějším druhem motýla v Americe. Až doteď se nicméně motýli pokaždé ztratili svému lidskému doprovodu někde v Texasu. Tisíce dobrovolných pátračů se snaží zjistit, kam se monarchové odstěhovali.

9. 1. 21.00 – Pracující sloni

Každý večer se Aye Soe může projít do lesa, aby si užil dvanáct hodin částečné svobody. Pouta omezují jeho kroky a zabraňují tomu, aby se zatoulal příliš daleko. Stejně to probíhá u všech asi šesti tisíců slonů v Barmě, kteří pracují s dřevorubci v odlehlých oblastech. Ale co se s nimi stane, až tady žádné dřevo nezbude? Když se jejich příbuzní v Thajsku dostanou do rukou Meepana z města Ayutthaya, mají štěstí. Meepan vychovává zvířata pro potřeby zábavního průmyslu. Jeho sloni se

účastní historických rekonstrukcí bitev nebo provádí turisty pralesem, kterým se dříve volně proháněli. V národním parku Kaudulla na Srí Lance si stádo divokých slonů užívá luxusní pohodu místní vodní nádrže. Ale protože se farmáři a stavitelé hlásí o nové místo na rozvoj budoucích projektů, území slonů může být v budoucnu ohrožené. Dokumentární film Pracující sloni vybízí k zamyšlení nad množstvím pro slony životně důležitých otázek.

13. 1. 20.00 – Mravenci útočí

Tropický prales ve východní Africe je domovem mravenců rodu Dorylus. Jsou to predátoři a jedni z nejschopnějších zabijáků v živočišné říši. Jejich kolonie má kolem 20 milionů členů. Jsou to nomádi a po vyplenění svého území se musejí stěhovat na jiné místo. Loví v početných skupinách a skolí tvora většího, než jsou sami. Kolonii stráží velcí vojáci s ostrými kusadly a spolu se středně velkými dělníky se starají o ulovení kořisti. Nejmenší dělníci mají na starost stavbu hnízda, jeho čištění a péči o královnu. Hlavou rodiny je královna, která je vůbec největším mravencem na světě, měří 5 centimetrů. Žije v srdci hnízda obklopena valem z živých mravenců. Po oplodnění samečkem z jiného hnízda dokáže za měsíc snést až 2 miliony vajíček. Dělníci dopraví vajíčka do líhně, kde vyklubané larvy krmí. Mezitím střední dělníci loví a přinášejí naporcovanou potravu do spižírny. Když vyloví celé okolí, musí se kolonie stěhovat za potravou jinam. Mravenci jsou pro prales prospěšní, udržují v mezích stavy brouků a slimáků. I farmáři jsou za jejich nájezdy vděční, protože z polí odstraní všechny škůdce plodin.

13. 1. 21.00 a 21.30 – Putování s lidoopy (Cesta začíná; Gorily nížinné)

Šestidílný seriál Putování s lidoopy se zabývá současnou situací i budoucím ohrožením zástupců druhů posledních velkých opic na světě. Mladá bioložka Holly Carroll odvážně kráčí ve stopách svých slavných předchůdkyň Dian Fossey a Jane Goodall. Společně se zkušeným filmařským týmem se vydává do deštných pralesů Afriky a Indonésie, aby studovala vysoce inteligentní zvířata v jejich čím dál ohroženějším přirozeném prostředí. Každá epizoda se podrobně zabývá jiným primátem, jeho zvyky a typem osobnosti. Díky blízkému kontaktu s lidoopy je rychle jasné, čím se jednotliví primáti od sebe liší. Úroveň jejich inteligence často překvapuje i samotnou Holly. Ani taková mazanost však nemusí stačit, aby se gorily, šimpanzi nebo orangutáni sami vyrovnali s ohrožením celého svého druhu.

15. 1. 20.00 – Svět neznámých žraloků

Zamíříme do Francie do bretaňského města Brest, kde je rozdíl mezi přílivem a odlivem 5–7 metrů. Na zdánlivě nehostinném místě žijí tuleni kuželozubí, kteří s oblibou odpočívají na pobřeží. Dorůstají délky 2,5 metru, samci váží i přes 350 kg. Mrštňně tu loví ryby, např. tresky. Mořské dno pokrývají sasanky, mezi nimi jsou korálnatci, sumýši, štitníci ad. Druhová rozmanitost je tu zejména díky množství planktonu. Ten sem láká mimo jiné i 9metrového žraloka velikého. Živí se jak planktonem, tak hloučky medúz. Denně získá přes žaberní filtry i 20 kg planktonu. K vidění jsou tu dále talířovky i mořské želvy, také zhlédneme souboj hřebenatky a hvězdice. O novou generaci se snaží mořský ježek; krab poustevník nachází nový domov. Oblast utrpěla 16. března 1978, kdy najel ropný tanker na mělčinu a došlo k největšímu úniku ropy na tomto území. Vrak lodi je doposud na dně a nyní je domovem pro mnohé živočichy – mimo jiné pro mořského ďasa, kraby dekoratéry, máčky i různozubce.

16. 1. 20.00 – Neohrožený pan lišák

Liška dokáže vyvolat takové vášně jako žádný další dravec. Názory se různí. Někteří vidí ohavnou havěť. Jiní roztomilé zvířátko. V dokumentárním filmu Neohrožený pan lišák proto zjistíme, jak to s liškami skutečně je. A také jestli se jim podařilo zamořit anglická města, jestli jsou čím dál drzejší a jestli představují nebezpečí pro naše domácí mazlíčky, nebo dokonce děti. Dozvíte se o několika podivných setkáních člověka s liškou. Třeba o muži, který se zamiloval do svého skoro ochočeného mazlíčka. Nebo o ženě, jež kvůli zdivočelé lišce přišla o drahé boty a „získala“ za ně jenom zranění na nohou. A protože tvůrci dokumentárního filmu Neohrožený pan lišák vyrazili i po stopách lišek vybavených obojkem s GPS, uvidíme přesně, co lišky v noci provádí a kde ji tráví.

16. 1. 21.00 – Mezi slony (Sloní sirotčinec)

Snímek Mezi slony je dojemným a překrásným příběhem o cestě ze zoufalství ke svobodě. Jeho hlavními hrdiny jsou sloní sirotci pečlivě odchovaní v sirotčinci v africké Keni, který nemá nikde na světě obdoby. Tři až čtyři týdny stará mláďata slonů přišla o rodiče kvůli pytlákům. Sama by ve volné přírodě nedokázala přežít. Ztráta rodičů je pro ně navíc stejně traumatická jako pro každé jiné dítě, i proto, že sloni většinou hodně lpí na své matce a často stráví celý život v rodině, do které se narodili. Díky ochráncům přírody z národního parku Tsavo East mají osiřelá sloní mláďata šanci na normální život.

18. 1. 18.00 – Zrození v divočině (Slon)

Joy Evans a Joy Reidenberg navštívili Afriku, aby se pokusili zjistit, proč mají místní sloni problém s rozmnožováním. V dokumentárním seriálu Zrození v divočině postupně věnují pozornost také klokánům, delfínům nebo orangutanům. Podívejte se na úžasné a někdy i poněkud podivné záběry toho, jak divoká zvířata dělají mláďata.

20. 1. 20.00 – Tajemství kostí (Zázračný materiál)

Evoluční biolog a mistr ve stavbě koster Ben Garrod představuje šestidílný dokumentární seriál Tajemství kostí. Dozvíte se, jak kosti umožnily prvním životním formám kolonizovat a ovládnout všechny kouty světa. Uvidíte, že na velikosti kostí záleží. Zjistíte, jak se kostra přizpůsobila pobytu na souši. Jakými změnami prošla, aby umožnila praptákům vzlétnout do vzduchu. Ale také jakou roli kosti sehrávají během získávání potravy, nebo dokonce rozmnožování.

22. 1. 20.00 – Stechlin: Svět průzračných jezer

Nejhlubším jezerem v braniborské oblasti je nejčistší jezero celého Německa, Stechlinské jezero. Má průzračně čistou vodu a díky tomu proniká světlo do větší hloubky a vodní rostliny tu rostou v hloubce až 17 metrů. Porosty zde tvoří louky parožnatek. I v největší hloubce je jezero bohaté na kyslík, okolní lesy jej chrání před proniknutím zemědělských látek do vody. Žije zde jeden z nejrychlejších ptáků, sokol stěhovavý. V roce 2001 byla oblast vyhlášena přírodním parkem, v jehož znaku je pták hohol. Ten hnízdí v kotlinách starých stromů. Pod spadlými kmeny mají útočiště štiky, až 1,5 metru dlouhé. Braniborsko, a především Stechlinský přírodní park, je oblastí s největším počtem mláďat orlovce říčního v celé Evropě. V oblasti je více než 100 jezer a v jednom z nich jsou volně žijící želvy. Ještě v 19. století byla evropská želva bahenní široce rozšířena, ale vysoušení močalovitých oblastí ji téměř vyhubilo.

23. 1. 20.00 – David Attenborough: Počátky života (Vznik života)

Nejznámější moderátor dokumentárních pořadů o přírodě, sir David Attenborough, a mnoha cenami ověřená produkční společnost Atlantic Productions spojili síly kvůli úžasné cestě nejen kolem světa,

ale také zpátky v čase. Díky tomu objevují, jak se na naší planetě vyvíjela první zvířata. Attenborough se setkává s nejlepšími lovci fosilií a přímo na místě se stává svědkem jejich nejvýznamnějších objevů, které změnily naše chápání prvních forem života. Nechybí první sada očí nebo zubů, ani první predátoři nebo parazité. Díky přelomovým pokrokům v digitálních tricích tato bizarní stvoření poprvé po téměř 600 milionech let znovu ožívají v brilantních barvách a detailech.

25. 1. 19.00 – Pletky s divočinou (Tuleň, který se vrátil domů)

Pletky s divočinou jsou dokumentární seriál plný dojemných příběhů o vzniku nečekaného pouta člověka se zvířetem. Tyto příběhy vypráví o neobvyklých a vzácných příležitostech, kdy došlo k překonání rozdílů mezi našimi druhy. A nabízí pohled do života zvířat, se kterými sdílíme svět.

29. 1. 20.00 – Narodil se žralok

Dostal přezdívku Bílá smrt. Většina z nás se ho bojí, protože má pověst chladnokrevného bezmyšlenkovitého zabijáka. Velký bílý žralok stál u zrodu legendy jménem Čelisti. Ale nejdivočejší ze všech žraloků je zároveň nejtajuplnějším zástupcem svého druhu. Nikomu se totiž dosud nepodařilo zjistit, kde se býlí žraloci rodí. Doktor Michael Domeier se to pokusí zjistit s pomocí revolučního sledovacího zařízení. Sestaví tým, se kterým má v plánu zkusit úplně nový a naprosto inovativní přístup. Tato metoda značkování je bezpečnější pro žraloky a rizikovější pro vědce. Často totiž musí zápasit se zvířaty, která bývají těžší než jejich loď.

30. 1. 20.00 a 21.00 – David Attenborough: Počátky života (Dobytí souše; Cesta Davida Attenborougha)

V sobotní večer vás čeká dvojnásobná dávka legendy. Nejznámější moderátor dokumentárních pořadů o přírodě, sir David Attenborough, a mnoha cenami ověřená produkční společnost Atlantic Productions pokračují v úžasné cestě nejen kolem světa, ale také zpátky v čase. Díky tomu objevují, jak se na naší planetě vyvíjela první zvířata. Attenborough se setkává s nejlepšími lovci fosilií a přímo na místě se stává svědkem jejich nejvýznamnějších objevů, které změnily naše chápání prvních forem života. Nechybí první sada očí nebo zubů ani první predátoři nebo parazité. Díky přelomovým pokrokům v digitálních tricích tato bizarní stvoření poprvé po téměř 600 milionech let znovu ožívají v brilantních barvách a detailech.

www.prima-zoom.cz – unikátní on-line magazín: základní info, program, aktuality, fotografie, zajímavé články a ještě něco navíc.

